

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 12. júna 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika — Reštriktívne opatrenia prijaté voči Bielorusku — Zmrazenie finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov — Výnimky — Platba honorárov za právne služby — Voľná úvaha príslušného vnútroštátneho orgánu — Právo na účinnú súdnu ochranu — Vplyv nezákonného pôvodu finančných prostriedkov — Neexistencia“

Vo veci C-314/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva) z 3. mája 2013 a doručený Súdnemu dvoru 7. júna 2013, ktorý súvisí s konaním:

Užsienio reikalų ministerija,

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba

proti

Vladimirovi Peftievovi,

BelTechExport ZAO,

Sport-Pari ZAO,

BT Telecommunications PUE,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia E. Juhász, A. Rosas (spravodajca), D. Šváby a C. Vajda,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— V. Peftiev, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO a BT Telecommunications PUE, v zastúpení: V. Vaitkutė Pavan a E. Matulionytė, advokátės,

* Jazyk konania: litovčina.

- litovská vláda, v zastúpení: D. Kriauciūnas a J. Nasutavičienė, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Konstantinidis a A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 765/2006 z 18. mája 2006 o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 134, s. 1), zmeneného a doplneného vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 84/2011 z 31. januára 2011 (Ú. v. EÚ L 28, s. 17) a nariadením Rady (EÚ) č. 588/2011 z 20. júna 2011 (Ú. v. EÚ L 161, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 765/2006“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Užsienio reikalų ministerija (ministerstvo zahraničných vecí) a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (odbor ministerstva vnútra pre vyšetrovanie finančnej kriminality) na jednej strane a Vladimirom Peftievom a spoločnosťami Beltechexport ZAO, Sport-Pari ZAO a BT Telecommunications PUE na strane druhej (ďalej len „žalovaní vo veci samej“) vo veci reštriktívnych opatrení prijatých voči naposledy uvedeným subjektom.

Právny rámec

- 3 Odôvodnenie 1 nariadenia č. 765/2006 znie:

„Európska rada vyjadrila 24. marca 2006 ľútosť nad neschopnosťou bieloruských orgánov splniť záväzky [Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)] súvisiace s demokratickými voľbami, dospela k záveru, že prezidentské voľby z 19. marca 2006 boli poznačené výraznými nedostatkami a odsúdila počin bieloruských orgánov, ktoré v tento deň zatýkali pokojných demonštrantov vykonávajúcich svoje legitímne právo pokojne sa zhromažďovať s cieľom vyjadriť protest proti priebehu prezidentských volieb. Európska rada preto rozhodla, že proti tým, ktorí sú zodpovední za porušenie medzinárodných volebných noriem, by sa mali uplatniť reštriktívne opatrenia.“

- 4 Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 765/2006 upravuje zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov, ktoré patria prezidentovi Lukašenkovi a niektorým ďalším predstaviteľom Bieloruskej republiky, ako aj fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom uvedeným v prílohe I tohto nariadenia, ktoré sú s nimi spojené.
- 5 Článok 2 ods. 2 nariadenia č. 765/2006 stanovuje, že žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje sa nesmú priamo alebo nepriamo sprístupniť fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom uvedeným v prílohe I tohto nariadenia alebo byť použité v ich prospech.

6 Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 765/2006 stanovuje:

„Odchyľne od článku 2 môžu príslušné orgány členských štátov uvedené na webových stránkach v prílohe II povoliť uvoľnenie určitých zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov alebo sprístupnenie určitých finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov za podmienok, ktoré považujú za vhodné, po tom, ako určia, že dané finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje sú:

- a) potrebné na uspokojenie základných potrieb osôb uvedených v prílohe I alebo I A a ich nezaopatrených rodinných príslušníkov vrátane platieb za potraviny, nájomné alebo hypotéku, lieky a lekárske ošetrovanie, daní, platieb poisťného a poplatkov za verejné služby,
- b) určené výlučne na úhradu primeraných honorárov [za odborné výkony – *neoficiálny preklad*] a úhradu výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnych služieb,...

...“

7 Podľa informácií nachádzajúcich sa internetovej stránke uvedenej v prílohe II nariadenia č. 765/2006 je príslušným orgánom pre Litovskú republiku Užsienio reikalų ministerija.

8 Podľa bodu 3 dokumentu Rady nazvaného „Najlepšie postupy [Európskej únie] na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení“ v znení z 24. apríla 2008 (dokument 8666/1/08 REV 1, ďalej len „najlepšie postupy“) sa tieto postupy majú považovať za neúplné odporúčania všeobecnej povahy na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení v súlade s platnými právnymi predpismi Únie, ako aj vnútroštátnymi právnymi predpismi. Nie sú právne záväzné a nemali by sa chápať tak, že odporúčajú akúkoľvek činnosť, ktorá by nebola v súlade s platnými právnymi predpismi Únie alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi vrátane právnych predpisov, ktoré sa týkajú ochrany údajov.

9 V kapitole VII časti C najlepších postupov s názvom „Humanitárne výnimky“ body 54 a 55 stanovujú:

„54 Táto časť sa zaoberá len uplatňovaním tzv. ‚humanitárnej výnimky‘, ktorá by mala pomôcť zabezpečiť uspokojenie základných potrieb označených osôb a nevzťahuje sa na ostatné výnimky (napr. náklady na právne zastupovanie a poradenstvo alebo mimoriadne náklady).

55 Príslušný orgán pri udeľovaní výnimky na uspokojenie základných potrieb zohľadní základné práva, pričom koná v súlade s formou a obsahom nariadení.“

10 V kapitole VIII časti C najlepších postupov s názvom „Usmernenia pre posudzovanie žiadostí o výnimky“ body 57 a 59 až 61 uvádzajú:

„57 Označené osoby a subjekty môžu požiadať o vydanie povolenia na užívanie svojich zmrazených finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, napr. na uspokojenie veriteľa....

...

59 Ak osoba alebo subjekt chce finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje sprístupniť označenej osobe alebo subjektu, musí požiadať o vydanie povolenia. Pri posudzovaní týchto žiadostí by mali príslušné orgány okrem iného zohľadniť akékoľvek dôkazy poskytnuté v odôvodnení žiadosti, a to či je povaha kontaktov žiadateľa s označenou osobou alebo subjektom taká, že môžu spolupracovať, aby sa vyhli zmrazovacím opatreniam.

60 Pri posudzovaní žiadostí o vydanie povolenia na užívanie zmrazených finančných prostriedkov alebo o vydanie finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov by mali príslušné orgány uskutočniť akékoľvek ďalšie vyšetrovanie, ktoré považujú v tomto prípade za vhodné, napríklad sa

môžu poradiť s akýmikoľvek inými zainteresovanými členskými štátmi. Príslušné orgány by mali tiež zväziť podmienky alebo záruky, ktoré by zabraňovali, aby sa uvoľnené finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje použili na akýkoľvek účel nezlučiteľný s účelom výnimky. Preto sa napríklad môžu uprednostniť priame bankové prevody pred platbami v hotovosti.

Pri vydávaní povolenia by sa tiež mali v prípade potreby zväziť primerané podmienky alebo limity (napr. týkajúce sa množstva alebo predajnej hodnoty finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov, ktoré sa mesačne môžu sprístupniť), pričom by sa mali zohľadniť kritéria ustanovené v nariadeniach. Všetky povolenia by sa mali vydať písomne a pred použitím alebo vydaním dotknutých finančných prostriedkov alebo hospodárskych zdrojov.

61 Nariadenia zaväzujú príslušné orgány, aby osobu, ktorá podala žiadosť a ostatné členské štáty informovali o tom, či sa žiadosti vyhovel....“

Skutkový stav vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Žalovaní vo veci samej boli nariadením č. 588/2011, ako aj rozhodnutím Rady 2011/357/SZBP z 20. júna 2011, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/639/SZBP o reštriktívnych opatreniach proti niektorým predstaviteľom Bieloruska, zapísaní na zoznam osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia uplatniteľné v členských štátoch Únie.
- 12 Žalovaní sa zo zámerom namietat voči týmto reštriktívnym opatreniam obrátili na litovskú advokátsku kanceláriu, ktorá podala na Všeobecný súd Európskej únie žaloby o neplatnosť [veci BelTechExport/Rada, T-438/11, (Ú. v. EÚ C 290, 2011, s. 15); Sport-Pari/Rada, T-439/11, (Ú. v. EÚ C 290, 2011, s. 15); BT Telecommunications/Rada, T-440/11, (Ú. v. EÚ C 290, 2011, s. 16), a Peftiev/Rada, T-441/11, (Ú. v. EÚ C 290, 2011, s. 17)].
- 13 Táto advokátska kancelária vystavila 3. augusta 2011 na meno žalovaných vo veci samej štyri faktúry za poskytnutie právnych služieb, na základe ktorých jej žalovaní vo veci samej previedli na bankový účet predmetné sumy. Prevedené sumy však boli na bankovom účte predmetnej advokátskej kancelárie zmrazené v súlade s reštriktívnymi opatreniami stanovenými Úniou.
- 14 V súlade s ustanoveniami článku 3 nariadenia č. 765/2006 žalovaní vo veci samej požiadali v období od 2. decembra 2011 do 6. decembra 2011 Užsienio reikalų ministerija a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba o neuplatnenie opatrení na zmrazenie finančných prostriedkov, keďže ich potrebujú použiť na zaplatenie predmetných právnych služieb.
- 15 Rozhodnutiami zo 4. januára 2012 Užsienio reikalų ministerija rozhodlo neudelit žalovaným vo veci samej výnimku upravenú v článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006. V týchto rozhodnutiach je spresnené, že „boli zohľadnené všetky právne a politické skutočnosti“. Vnútroštátny súd uvádza, že Užsienio reikalų ministerija počas správneho preskúmania naznačilo, že má k dispozícii informácie, podľa ktorých hotovosť žalovaných vo veci samej určená na zaplatenie právnych služieb poskytnutých dotknutou advokátskou kanceláriou, bola získaná nezákonne.
- 16 Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prijal 19. januára 2012 rozhodnutia, v ktorých uviedol, že vzhľadom na odmietnutie Užsienio reikalų ministerija nemôže vyhovieť žiadostiam o udelenie výnimky, ktoré boli podané žalovanými vo veci samej.
- 17 Žalovaní vo veci samej podali na Vilniaus apygardos administracinis teismas (Regionálny správny súd vo Vilniuse) žalobu, ktorou sa domáhali, aby tento súd zrušil rozhodnutia Užsienio reikalų ministerija zo 4. januára 2012 a rozhodnutia Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba z 19. januára 2012 a tiež aby týmto orgánom nariadil opätovne preskúmať ich žiadosti a prijať odôvodnené rozhodnutia v súlade s uplatniteľnou právnou úpravou.

- 18 Rozsudkom z 27. augusta 2012 Vilniaus apygardos administracinis teismas v plnom rozsahu vyhovel žalobe žalovaných vo veci samej a predložil ich žiadosti Užsienio reikalų ministerija a Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba na opätovné preskúmanie.
- 19 Užsienio reikalų ministerija podal proti rozsudku Vilniaus apygardos administracinis teismas odvolanie na Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Najvyšší správny súd Litvy), na základe ktorého sa domáhal zrušenia tohto rozsudku a vydania nového rozsudku. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba tiež predložil takýto návrh.
- 20 Užsienio reikalų ministerija, ktorý sa pred vnútroštátnym súdom opieral o znenie článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006, tvrdí, že má neobmedzenú voľnú úvahu pri rozhodovaní, či udelí alebo neudelí predmetnú výnimku. Tento výklad podporuje aj skutočnosť, že ide o politické otázky týkajúce sa vonkajších vzťahov členských štátov s ostatnými štátmi, čo je oblasť, v ktorej by orgány členských štátov mali mať rozsiahlejšiu slobodu konania.
- 21 Vnútroštátny súd sa však s ohľadom na najlepšie postupy a judikatúru Súdneho dvora domnieva, že pri výklade uvedeného ustanovenia sa musí zohľadňovať nevyhnutnosť zaručiť ochranu základných práv, medzi ktoré patrí aj právo na súdne preskúmanie. V tejto súvislosti uvádza, že jedinou možnosťou, ako zrušiť reštriktívne opatrenia, je podať na Všeobecný súd žalobu, pričom pri takomto podaní je nevyhnutné zastúpenie advokátom podľa článkov 43 a 44 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu. Vnútroštátny súd nakoniec zdôrazňuje, že vo veciach takejto povahy Všeobecný súd dôkladne skúma žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, ktoré podali žalobcovia, a túto právnu pomoc prizná, ak je nevyhnutná.
- 22 Za týchto okolností Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas rozhodol prerušiť konanie a podložiť Súdne dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006... vykladať v tom zmysle, že orgán, ktorý je príslušný na uplatnenie výnimky stanovenej v článku 3 ods. 1 písm. b) uvedeného nariadenia, má pri rozhodovaní o tom, či udelenie tejto výnimky povolí, neobmedzenú voľnú úvahu?
 2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku, akými kritériami by sa mal tento orgán riadiť a akými kritériami je viazaný pri rozhodovaní o tom, či udelí výnimku stanovenú v článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006...?
 3. Má sa článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006... vykladať v tom zmysle, že orgán, ktorý je príslušný na uplatnenie uvedenej výnimky, je oprávnený alebo povinný pri rozhodovaní o tom, či požadovanú výnimku udelí, okrem iného zohľadniť skutočnosť, že osoby žiadajúce o túto výnimku sa domáhajú uplatnenia svojich základných práv (v prejednávanej veci práva na súdne preskúmanie), pričom musí tiež zabezpečiť, že v prípade, ak sa udelí výnimka, účel sankcie nebude zmarený a že výnimka nebude zneužitá (napríklad v prípade, že by suma určená na zabezpečenie právnej ochrany bola zjavne neprimeraná rozsahu poskytnutých právnych služieb)?
 4. Má sa článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006... vykladať v tom zmysle, že jednou z okolností, ktoré môžu odôvodniť neudelenie výnimky stanovenej v tomto ustanovení, môže byť nezákonnosť nadobudnutia finančných prostriedkov, na ktorých použitie sa má táto výnimka uplatniť?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej a tretej otázke

- 23 Svojou prvou a treťou otázkou, ktoré je potrebné skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 vykladať v tom zmysle, že pri rozhodovaní o žiadosti o výnimku podanej v súlade s týmto ustanovením na účely podania žaloby, ktorej predmetom je spochybníť zákonnosť reštriktívnych opatrení uložených Úniou, má príslušný vnútroštátny orgán neobmedzenú voľnú úvahu, a ak ju nemá, aké skutočnosti a kritériá musí tento orgán zohľadniť.
- 24 Je potrebné konštatovať, že príslušný vnútroštátny orgán pri rozhodovaní o žiadosti o uvoľnenie zmrazených finančných prostriedkov podľa článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 uplatňuje právo Únie. Z toho vyplýva, že je povinný dodržiavať Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) v súlade s jej článkom 51 ods. 1.
- 25 Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006, ktorého cieľom je uľahčiť prístup k právnym službám, tak musí byť predmetom výkladu, ktorý je v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z článku 47 Charty. Článok 47 druhý odsek druhá veta Charty, týkajúci sa práva na účinný prostriedok nápravy, upravuje, že každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Tretí odsek uvedeného článku osobitne stanovuje, že právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti.
- 26 Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 sa tak má vykladať v súlade s článkom 47 Charty v tom zmysle, že zmrazenie finančných prostriedkov nemôže zbaviť osoby, ktorých prostriedky boli zmrazené, účinného prístupu k spravodlivosti.
- 27 V prejednávanej veci je potrebné pripomenúť, že podľa článku 19 tretieho odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 43 ods. 1 prvého pododseku Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu môže byť taká žaloba, akú podali žalovaní vo veci samej a o ktorú teda ide v rozhodnutí vnútroštátneho súdu, podpísaná len advokátom.
- 28 Požiadavka upravená v článku 19 Štatútu Súdneho dvora má svoje odôvodnenie v tom, že advokát je považovaný za osobu prispievajúcu k výkonu spravodlivosti, ktorá má úplne nezávisle a vo vyššom záujme spravodlivosti poskytnúť svojim klientom právnu pomoc (pozri v tomto zmysle rozsudky AM & S Europe/Komisia, 155/79, EU:C:1982:157, bod 24; Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia, C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 42, ako aj Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej a Poľsko/Komisia, C-422/11 P a C-423/11 P, EU:C:2012:553, bod 23). Súdny dvor už navyše rozhodol, že vzhľadom na skutočnosť, že ani Štatút Súdneho dvora, ani jeho rokovací poriadok nestanovujú žiadnu odchýlku alebo výnimku vo vzťahu k tejto povinnosti, nemôže na účely podania žaloby postačovať predloženie návrhu podpísaného len samotným žalobcom (pozri uznesenie Correia de Matos/Parlament, C-502/06 P, EU:C:2007:696, bod 12).
- 29 Z týchto skutočností vyplýva, že pri rozhodovaní o žiadosti o výnimku zo zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov podanej v súlade s článkom 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 nemá príslušný vnútroštátny orgán neobmedzenú voľnú úvahu, ale pri výkone svojich právomocí musí rešpektovať práva upravené v článku 47 druhom odseku druhej vete Charty a v situácii, o akú ide vo veci samej, zásadnú povahu zastúpenia advokátom pri podaní žaloby, ktorej cieľom je spochybníť nezákonnosť reštriktívnych opatrení.
- 30 Litovská vláda uvádza, že samotné zamietnutie udeliť výnimku uvedenú v článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 neohrozuje podstatu práva na účinnú súdnu ochranu, lebo fyzická alebo právnická osoba, ktorá poskytuje právne služby, môže dlžné finančné zdroje získať po zrušení opatrenia

na zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov. Toto tvrdenie je však založené na predpoklade, že žaloba bude úspešná, pričom takáto žaloba môže aj neuspieť. Navyše členský štát nemôže od odborníka v oblasti právnych služieb požadovať, aby znášal takéto riziko a finančné náklady, keď článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 stanovuje udelenie výnimky zo zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov na zabezpečenie platby primeraných honorárov za odborné výkony a náhradu výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnych služieb.

- 31 Pokiaľ ide o námietku litovskej vlády, podľa ktorej žalovaní vo veci samej mohli v súlade s vnútroštátnym právom požiadať o právnu pomoc, aby im boli poskytnuté služby advokáta, je potrebné konštatovať, že normotvorca Únie prostredníctvom článku 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 zaviedol koherentný systém umožňujúci zabezpečiť dodržiavanie práv zaručených článkom 47 Charty bez ohľadu na zmrazenie finančných prostriedkov. V prípade potreby právnych služieb nemôže byť osoba zapísaná na zozname tvoriacom prílohu I tohto nariadenia považovaná za nemajetnú z dôvodu tohto zmrazenia, ale musí naopak na tento účel požiadať o uvoľnenie určitých zmrazených prostriedkov alebo zdrojov, ak sú splnené všetky podmienky upravené v tomto ustanovení. Samotný článok 3 ods. 1 písm. b) tak bráni tomu, aby príslušný vnútroštátny orgán odmietol udeliť povolenie na uvoľnenie finančných prostriedkov z dôvodu, že daná osoba môže požiadať o právnu pomoc.
- 32 Pokiaľ ide o kritériá, ktoré musí zohľadniť príslušný vnútroštátny orgán pri posudzovaní žiadosti o výnimku, je potrebné uviesť, že článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 upravuje obmedzenia týkajúce sa použitia finančných prostriedkov, keďže tieto musia byť určené výlučne na zaplatenie primeraných honorárov za odborné výkony a náhradu výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnych služieb.
- 33 Nakoniec príslušný vnútroštátny orgán môže na účely lepšej kontroly použitia uvoľnených finančných prostriedkov zohľadniť odporúčania upravené v časti C kapitole VII najlepších postupov týkajúcej sa humanitárnych výnimiek, ktoré sú *mutatis mutandis* uplatniteľné aj na žiadosť o výnimku, o ktorú ide vo veci samej, keďže jej cieľom je poskytnutie účinnej súdnej ochrany prostredníctvom podania žaloby proti reštriktívnym opatreniam, ktoré sa týkali žalovaných vo veci samej. Podľa najlepších postupov môže príslušný vnútroštátny orgán stanoviť podmienky, ktoré považuje za primerané najmä na zabezpečenie toho, aby cieľ uložených sankcií nebol zmarený a aby udelená výnimka nebola zneužitá. Tento orgán môže najmä uprednostniť bankové prevody pred platbami v hotovosti.
- 34 Vzhľadom na tieto skutočnosti je na prvú a tretiu otázku potrebné odpovedať takto:
- Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že pri rozhodovaní o žiadosti o výnimku podanej v súlade s týmto ustanovením na účely podania žaloby, ktorej predmetom je spochybniť zákonnosť reštriktívnych opatrení uložených Úniou, nemá príslušný vnútroštátny orgán neobmedzenú voľnú úvahu, ale pri výkone svojich právomocí musí rešpektovať práva upravené v článku 47 druhom odseku druhej vete Charty, ako aj zásadnú povahu zastúpenia advokátom pri podaní takejto žaloby na Všeobecný súd.
 - Príslušný vnútroštátny orgán má právo overiť, či sú finančné prostriedky, o ktorých uvoľnenie sa žiada, určené výlučne na platbu primeraných honorárov za odborné výkony a náhradu výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnych služieb. Tento orgán môže tiež stanoviť podmienky, ktoré považuje za primerané najmä na zabezpečenie toho, aby cieľ uložených sankcií nebol zmarený a aby udelená výnimka nebola zneužitá.

O štvrtej otázke

- 35 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 vykladať v tom zmysle, že jednou z okolností, ktoré môžu odôvodniť neudelenie výnimky stanovenej v tomto ustanovení, môže byť nezákonnosť nadobudnutia finančných prostriedkov, na ktorých použitie sa má táto výnimka uplatniť.
- 36 Ako uvádzajú žalovaní vo veci samej a Európska komisia, zhabanie alebo konfiškácia nezákonne nadobudnutých finančných prostriedkov sa môže uskutočniť podľa viacerých právnych predpisov vyplývajúcich tak z práva Únie, ako aj z vnútroštátneho práva.
- 37 Tieto právne predpisy sa odlišujú od nariadenia č. 765/2006, na základe ktorého došlo k zmrazeniu finančných prostriedkov žalovaných vo veci samej. Cieľom tohto nariadenia totiž nie je sankcionovať nezákonné nadobudnutie finančných prostriedkov, ale, ako vyplýva z odôvodnenia 1 tohto nariadenia, uplatniť reštriktívne opatrenia voči osobám, ktoré sú zodpovedné za porušenie medzinárodných volebných noriem počas volieb v Bielorusku konajúcich sa 19. marca 2006.
- 38 Zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov žalovaných vo veci samej sa tak musí uskutočniť v súlade s ustanoveniami nariadenia č. 765/2006, ktoré upravujú spôsoby tohto zmrazenia finančných prostriedkov a ekonomických zdrojov, ako aj systém uplatniteľný na tieto finančné prostriedky a hospodárske zdroje.
- 39 Udelenie výnimky zo zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov na účely úhrady právnych služieb, sa preto musí posudzovať v súlade s článkom 3 ods. 1 nariadenia č. 765/2006, ktorý sa nezmieňuje o pôvode finančných prostriedkov a ich prípadnom nezákonnom nadobudnutí.
- 40 Na štvrtú otázku je preto potrebné odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ako je tá vo veci samej, v ktorej zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov vyplýva z uvedeného nariadenia, sa musí udelenie výnimky zo zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov na účely úhrady právnych služieb posudzovať v súlade s týmto ustanovením, ktoré sa nezmieňuje o pôvode finančných prostriedkov a ich prípadnom nezákonnom nadobudnutí.

O trovách

- 41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia Rady (ES) č. 765/2006 z 18. mája 2006 o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku, zmeneného a doplneného vykonávacím nariadením Rady (EÚ) č. 84/2011 z 31. januára 2011 (Ú. v. EÚ L 28, s. 17) a nariadením Rady (EÚ) č. 588/2011 z 20. júna 2011, sa má vykladať v tom zmysle, že pri rozhodovaní o žiadosti o výnimku podanej v súlade s týmto ustanovením na účely podania žaloby, ktorej predmetom je spochybníť zákonnosť reštriktívnych opatrení uložených Európskou úniou, nemá príslušný vnútroštátny orgán neobmedzenú voľnú úvahu, ale pri výkone svojich právomocí musí rešpektovať práva upravené v článku 47 druhom odseku druhej vete Charty základných práv Európskej únie, ako aj zásadnú povahu zastúpenia advokátom pri podaní takejto žaloby na Všeobecný súd Európskej únie.

Príslušný vnútroštátny orgán má právo overiť, či sú finančné prostriedky, o ktorých uvoľnenie sa žiada, určené výlučne na platbu primeraných honorárov za odborné výkony a náhradu výdavkov, ktoré vznikli v súvislosti s poskytnutím právnych služieb. Tento orgán môže tiež stanoviť podmienky, ktoré považuje za primerané najmä na zabezpečenie toho, aby cieľ uložených sankcií nebol zmarený a aby udelená výnimka nebola zneužitá.

2. Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 765/2006, zmeneného a doplneného vykonávacím nariadením č. 84/2011 a nariadením č. 588/2011, sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, ako je tá vo veci samej, v ktorej zmrazenie finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov vyplýva z uvedeného nariadenia, sa musí udelenie výnimky zo zmrazenia finančných prostriedkov a hospodárskych zdrojov na účely úhrady právnych služieb posudzovať v súlade s týmto ustanovením, ktoré sa nezmieňuje o pôvode finančných prostriedkov a ich prípadnom nezákonnom nadobudnutí.

Podpisy